

दिवो नि वसते *verweilt, hält aus* RV. 10, 37, 3. — 2) *bewohnen, innehaben*: स गतः स्वर्निवासं तं निवसन्मुदितः सुखी MBu. 1, 3537. अमूनि पञ्च स्थानानि कलिः — न्यवसत् Bhāg. P. 1, 17, 40. — 3) *beiwohnen* (geschlechtlich): रौक्मिणीं निवसति (सोमः) MBh. 9, 2023. — 4) *sich dauernd in einer Lage befinden, sich unterziehen*: अज्ञातवासं न्यवसद्वास्तस्य निवेशने MBh. 3, 2653. कथं त्वनर्हा वनवासमाश्रमे निवत्स्यते (v. 1. सद्धि-प्यते) क्लेशमिमम् 16699. — 5) *न मे वैरो निवसते* HARIV. 6049 fehlerhaft für *न मे वैरो प्रवसति*, wie die neuere Ausg. hat. — Vgl. *निवसति* figg., *निवस्तव्य*, 1. *निवास*, *निवासिन्*. — caus. 1) *verweilen lassen, beherbergen, aufnehmen* (in seinem Hause): (तान्) न्यवासयत्स्वगेहेषु Bhāg. P. 10, 43, 16. 71, 44. 73, 28. पर्यङ्के *setzen auf* 81, 17. — 2) *bewohnt machen, bevölkern*: संनिवासान् MBu. 12, 4366. — 3) *zur Wohnstatt wählen, bewohnen*: निवासयामास तदा लङ्काम् R. 7, 3, 31. — Vgl. 1. *निवासन*. — अधिनि *zur Wohnstatt wählen*: सुरुन्दोम् Spr. 1001.

— संनि *zusammen wohnen, — leben*: यादृशैः संनिवसति Spr. 4874. ततः सतां संनिवसेत्समागमे 3116. *wohnen*: यस्मिन्संनिवसेत्पुरे MBu. 14, 564. R. in LA. (III) 64, 18 (in den drei Ausgg., die uns zu Gebote stehen, *स न्यवसत्*, nicht *संन्यवसत्*).

— निस् *ausleben, zu Ende leben*: वासमिमं निरूप्य MBu. 3, 915. वने वासमिमं निरूप्य (निरूप्य ed. Calc.) 962 (nach der Lesart der ed. Bomb.). कचङ्कं वासम् 5, 646. डर्गावासम् 14, 749. तस्मिन्गौरा गुरुवासं निरूप्य 14, 749. — निर्वत्स्यामि 4, 24 fehlerhaft für *निर्वत्स्यामि*, wie die ed. Bomb. liest. — Vgl. *निर्वास*. — caus. 1) *aus seinem Wohnorte entfernen, vertreiben, verbannen*: पुरात् M. 9, 225. राष्ट्रात् MBu. 2, 2644. R. 1, 39, 22 (40, 20 Gorr.). राष्ट्रादनवासाय 2, 21, 4. वनम् 39, 11. R. Gorr. 2, 3, 25. 18, 6. 81, 18. 3, 79, 47. Spr. 2186. Ragh. 14, 67. Uttarar. 87, 10 (112, 6). Kathās. 4, 68. 10, 41. 23, 25. 24, 76. fg. 39, 56. 232. 51, 73. 57, 118. Rāga-Tar. 1, 115. 344. 3, 288. 330. 6, 342 (निर्वासिता देशात् *zu schreiben*). Daçak. 82, 14. Bhāg. P. 3, 1, 15. 4, 8, 65. *entlassen*: मुखनिर्वासितो वायुः 5, 16, 25. देही निर्वास्यते कदा नु 3, 31, 17. — 2) *sich vertreiben, zubringen, verleben*: मृगयाविकारं निर्वासितमकलदिवस Z. d. d. m. G. 14, 374, 16. — Vgl. 1. *निर्वासन*, *निर्वासनीय* (auch Daçak. 82, 12), *निर्वास्य*.

— परि *verweilen*: द्वादशरात्रं परिवसत्युखावदधिं विधत् Kātj. Ça. 22, 1, 21. चतुर्दश हि वर्षाणि पर्युष्य विजने वने R. Gorr. 2, 32, 18. 3, 13, 25. तथा परिवसंश्चैव राघवः सह सीतया *lebend* 29. एतान्यथावत्कृतप्राप्यश्चित्तानपि संसर्गितया न परिवसेत् so v. a. *er verkehre nicht mit diesen* Kull. zu M. 11, 190. भर्ता राजकुले कार्यवशात्पर्युषितः übernachtete Pañkāt. 40, 13 (ed. orn. 36, 13). गङ्गापर्युषित *an der Gāṅgā die Nacht zubringend* Mārk. P. 9, 2. पर्युषित *über Nacht gelegen, — gestanden, gestrig, überh. abgestanden, alt, verdorben*: von Speisen und anderen Stoffen Gobh. 3, 5, 4. M. 4, 211. 5, 24. Jāgñ. 1, 167. 169. Bhāg. 17, 10. MBh. 12, 1323. 13, 5048. Suçr. 1, 63, 8. 81, 6. 174, 8. 191, 9. 2, 247, 13. Verz. d. Oxf. H. 281, 6, 43. Spr. 2883. Mārk. P. 34, 57. 35, 1. पर्युषा वनमाला Bhāg. P. 11, 6, 12. दशरात्रपर्युषित *zehn Tage gestanden, — alt* Suçr. 1, 174, 19. निशा° 2, 414, 14. 437, 1. रात्रि° 1, 158, 18. रात्रौ गोमूत्रपर्युषितम् *über Nacht in Kuhharn gelegen* 2, 72, 9. पर्युषितं वाक्यम् *ein alt gewordenes* so v. a. *nicht zur Zeit gelöstes Wort* (= प्रतिज्ञातकालातिलङ्घिन् Nilak.) MBh. 3, 2865. अपर्युषितपाप *dessen Sünden nicht über Nacht bestehen* d. i. als-

bald gesühnt sind (= निशेषित Nilak.) 1, 6456. — Vgl. *परिवसथ, परिवास*. — caus. *über Nacht stehen lassen* Āçv. Gṛh. 2, 8, 4.

— प्र 1) *(für die Nacht seine Wohnung verlassen) verreisen, sich entfernen*: प्र प्रवासेव वसतः RV. 8, 29, 8. दूतित्विमितात् TS. 6, 2, 5, 5. TBa. 3, 11, 8, 2. गृह्यः Çat. Br. 14, 3, 1, 5. MBh. 4, 129. संवत्सरं प्राप्य Çat. Br. 14, 9, 2, 8. पितरं प्रापुषमागतम् 12, 5, 2, 8. 2, 4, 1, 6. VS. 3, 42. Ait. Br. 7, 2, 12. व्रात्यां प्रवसति Pañkāt. Br. 17, 1, 2. प्रवत्स्यत् Āçv. Ça. 2, 5, 1. वर्षगणं प्रोवास Khand. Up. 4, 4, 5. प्रवासो चक्रे 10, 2. अप्रोषिवान्गृहपतिः Çāṅkh. Ça. 8, 24, 3. प्राप्यागच्छताम् ved. Cit. bei Mallin. zu Ragh. 1, 49. M. 9, 74. MBh. 3, 13084. 16811. HARIV. 8931. R. 7, 72, 12. Spr. 4816. Ragh. 11, 4. Bhāg. P. 1, 11, 32. प्रोषित *von Hause abwesend, in der Fremde weilend, verweist*: प्रोषितश्चेत्प्रेयात् Kātj. Ça. 25, 8, 9. 3, 4, 29 (अ°). M. 9, 75. fg. Jāgñ. 1, 84. MBu. 1, 750. R. 2, 72, 2. 49. 76, 6. 103, 38 (111, 43 Gorr.). 106, 7. R. Gorr. 2, 17, 32. Mārk. 84, 2. R. 6, 9. Megh. 97. Varāh. Brh. S. 78, 6. 90, 14. Kathās. 16, 105. Kaush. Up. Einl. 2, 6. Daçak. 39, 9. Bhāg. P. 8, 16, 8. पतङ्गे प्रवसति *wenn die Sonne vom Himmel verschwindet, nicht mehr scheint* Varāh. Brh. S. 27, 2. प्रोषित *untergegangen* (helikisch): इन्द्र 7, 17. ने मे वैरं प्रवसति (so die neuere Ausg.) एकाहमपि *verschwinden, aufhören* HARIV. 6039. प्रोषितपन्नलेख *verschwunden, verwischt* Ragh. 6, 72. — 2) *verweilen, sich aufhalten*: प्रवत्स्यति सुखं वने R. 2, 36, 8. यत्र नित्यं प्रवसति (प्रभवति ed. Bomb.) स्वयं देवः प्रजापतिः MBh. 6, 466. यत्र वदे यन्तिणी प्रवसति Gaupar. zu Śāṅkh. 4. — 3) = caus. *verbannen*: रामं वनवासे प्रवत्स्यति R. 2, 41, 6. — Vgl. *प्रवसथ* fg., *वस्तव्य*, *वास*, *वासिन्*, *अप्रोषिवंस्*. — caus. *etwa entfernen* RV. 3, 7, 3. Jmd *aus seinem Wohnort vertreiben, verbannen* M. 8, 123. 284. 352. 9, 289. 10, 96. Jāgñ. 2, 294. MBh. 1, 5694. 6, 4089. HARIV. 10311. R. 1, 70, 28. 2, 49, 6. Kathās. 39, 203. 56, 306. 60, 22. Rāga-Tar. 6, 41. — तीर्थयात्राप्रवासितः Kathās. 73, 222 fehlerhaft für *प्रवासितः*. — Vgl. *प्रवासन* 1).

— अग्रप्र s. अग्रप्रोषित.

— विप्र *verreisen, in die Fremde ziehen, in der Fremde weilen*: विप्रोष्य *nach einer Reise* Gobh. 2, 8, 21. Çāṅkh. Gṛh. 2, 16. M. 2, 132. 217. स तत्र (अनपदप्रदेशे) बहूनि वर्षाणि विप्रवसेत् Saddh. P. 4, 8, a. वनं विप्रोषिते मायि R. Gorr. 2, 26, 37. 32, 28. चिरविप्रोषित *lange in der Fremde weilend, — geweilt habend* 111, 43 (103, 38 Schl.). MBh. 3, 2712. HARIV. 4779. Kathās. 64, 114. राज्यविप्रोषित *so v. a. ausserhalb des Reichs in der Verbannung lebend* MBu. 4, 7. विप्रोषितकुमारं राज्यम् Ragh. 12, 11. भित्तिभिर्विप्रवसिते *nachdem die Bettler fortgezogen waren* Bhāg. P. 1, 6, 2. 5. — caus. *verbannen*: राष्ट्रात् M. 8, 219. Jāgñ. 2, 187. 270. MBh. 3, 1404. 8892. *verscheuchen, entfernen*: विप्रवासितकल्मष R. 2, 74, 30.

— प्रति *seinen Wohnsitz haben*: समुद्रकुलिमाश्रित्य प्रतिवसत्युत् MBh. 3, 12063. देवानामुपरिष्ठाच्च गावः प्रतिवसति वै 13, 3805. Mārk. 121, 1. Prabh. 83, 11. Pañkāt. 26, 12. 32, 23. 43, 1. 53, 18. 62, 21. 77, 9. Hit. 17, 22, v. l. 18, 8. 26, 13. 27, 11. 59, 14. 79, 7. 110, 2. Z. d. d. m. G. 14, 573, 3. 19. fg. Verz. d. Oxf. H. 133, a, 7. Ver. 8, 17. fg. Dhūrtas. 77, 11. Vedāntas. (Allah.) No. 102. यत्रेमाः शरदः सर्वाः सुखं प्रतिवसेमहि MBh. 3, 921. R. 3, 53, 23. — Vgl. *प्रतिवसथ*, *वासिन्*. — caus. *beherbergen*: एतान्गृहे न प्रतिवासयेत Spr. (II) 3. *ansässig machen*: प्रति मर्ता अवास-